

Sak S 90/22 Virksomhetsbudsjett 2023

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Tove K. Stølen	Sander John Tufte	

Fra
Administrerende direktør

Bakgrunn

I foreslått statsbudsjett for 2023 er Forskningsrådet gitt et kutt i virksomhetsbevilgning på 62,8 mill. kroner. Bevilgningen for 2023 blir dermed 744,2 mill. kroner. Kuttet var ventet jamfør bestilling fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 31.05.2022, der KD ber Forskningsrådet redegjøre for tiltak og konsekvenser som følge av reduksjon i virksomhetskostnader. Siden oversendelse av vårt svar til KD, har Forskningsrådet jobbet videre med å detaljere ut de ulike tiltakene. Dette redegjør vi kort for lenger ned i saken.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Hovedtrekkene i saken ble muntlig presentert for styret den 6. oktober 2022, samme dag som forslag til statsbudsjett ble lagt frem. Denne saken utdyper presentasjonen. I tillegg legges den frem for å få vedtak om at vi kan påbegynne forberedelser til en omstilling med styrt nedbemanning. Slikt vedtak anses som nødvendig all den tid statsbudsjettet ennå ikke er vedtatt.

Hovedpunkter

Utviklingen i disponibel inntekt

Forskningsrådet har over flere år redusert virksomhetsbudsjettet. Siden 2019 en realnedgang på 164 mill. kroner. Tabellen under viser utvikling i bevilgning det enkelte år, kutt, prisstigning, endringer i oppdrag, inntekter utover bevilgning gitt av KD og siste kolonne disponibel inntekt. I 2023 vil den disponible inntekten være på 769 mill. kroner. Som det fremgår av tabellen, har Forskningsrådet hatt en administrativ avsetning som har vært benyttet for å finansiere det enkelte år. Etter nåværende beregninger vil vi også ha en mindre avsetning inn i 2023. Størrelsen er ennå noe usikker og er derfor satt til 0 i tabellen.

År	Bevilgning KD	Kutt i bevilgning (ABE/styrt reduksjon)	Pris- justering	Justering i oppdrags mengden	Andre inntekter	Adm. avsetning ved inngangen av året	Totalt disp. inntekt
2 0 1 9	793	-34	22	2	35	14	842
2 0 2 0	784	-24	24	-9	22	33	839
2 0 2 1	795	-9	25	-4	18	15	829
2 0 2 2	786	-40	20	11	28	32	846
2 0 2 3	744	-63	24	?	25*	0	769

* inkl 5 mill. kroner fra Medfinansieringsordningen

Hvordan fordeler kostnadene seg

På overordnet nivå så har fordelingen mellom personalkostnader og driftskostnader ligget på 56-58/44-42% de siste årene. Det har vært et mål om at den skal ligge på rundt 55/45%. Vi vurderer en slik fordeling som hensiktsmessig for en organisasjon som Forskningsrådet som har omfattende IKT løsninger, lokaler som er tilpasset aktiviteter utover normal kontordrift, og som til enhver tid har større utviklingsprosjekter.

I 2022 har vi økt bemanningen med 23 årsverk. Det har vært gjort blant annet for å sikre nødvendig ny kompetanse for fremtiden, samt for å dekke opp for nye oppdrag gitt i tildelingsbrev for 2022. Etter nåværende prognose vil vi ha 457 årsverk ved utgangen av året.

Å gå inn i 2023 med så mange årsverk binder opp en for stor del av vår disponible inntekt som også blir kraftig redusert i 2023. Vi må også ta i betraktning de signaler om ytterligere kutt i 2024 som er gitt. Med 457 årsverk vil personalkostnaden ligge på over 500 mill. kroner (alt annet likt). Forskningsrådet har de to siste årene hatt en turnover på rundt 9%. Det vil vi minst kunne påregne også i 2023, slik at personalkostnaden vil være noe lavere. Turnover skjer gjennom hele året, og også i deler av organisasjonen

hvor en må påregne noe reansettelse selv om vi nå har innført tilnærmet stillingsstopp.

Tabellen under viser fordelingen på kostnader i 2021 og 2022 samt estimat for 2023 gitt de bindinger vi har per tid på årsverk og med en beregning på 9% turnover. Som vist til på styremøtet den 6.oktober 2022, så er vi i gang med å gjøre kostnadsanalyser for å finne besparelser i driftsbudsjettet. Nødvendige budsjetter til drift i 2023 er derfor ikke ferdig beregnet. For å vise underdekning, som selvsagt da blir en svært forenklet fremstilling, bruker vi nivå på driftsbudsjett hhv 2022 og 2021.

Budsjett	2021	2022	2023 (uten turnover)	2023 (turnover 9%)
Personalkostnader	474 (57%)	439* (52%)	503 (66%)	480 (63%)
Driftskostnader	357	406		
Sum virksomhetsbudsjett	831	845	769	769
Underdekning gitt samme kostnadsnivå som 2022 på drift**			140	117
Underdekning gitt samme kostnadsnivå som 2021 på drift**			91	68
Årsverk utgående balanse	434	457		

* personalkostnadene er unormalt lav pga pensjonsrabatt på 44 mill. kroner. Rabatten er som følge av for mye innbetalt tidligere år. Videre samsvarer ikke kostnadsnivået på personal med antall årsverk ved utgangen av 2022 da mange av årsverkene ble tatt opp i organisasjonen senere og da uten fullårseffekt.

** Ikke tatt med prisstigning

Hvor mange årsverk vi må ned, vil vi først kunne si noe om etter at vi er ferdig med kostnadsanalysene og ytterligere detaljering av tiltakene, jf vårt svarbrev til KD (vedlagt). Vi vil da kunne estimere hvor mye vi planlegger å ta ned gjennom hhv turnover og styrt nedbemanning. Siden det er tydelige signaler om også kutt i 2024, bør dette tas med i den totale planlegging.

Når det gjelder driftsutgifter så er mye bundet opp i avtaler på kort/mellomlang sikt. Vi er også i gang med noen større strategisk viktige utviklingsprosjekter som bør videreføres for å realisere målsatte gevinster. Utskifting av dagens tilskuddsforvaltningssystem er ett prosjekt som vil kreve investeringsmidler på rundt 30 mill. kroner pr år i 3 år fremover. Et annet prosjekt er system for

langtidsbudsjettering, jf oppfølging av KMPG rapporten, som sannsynligvis vil kreve en del millioner og bør gjennomføres i 2023. Et tredje prosjekt igjen er overgang til DFØ som vi var godt i gang med, men som vi stoppet tidligere i år. Om vi har kapasitet og/eller midler til å igangsette dette igjen i 2023 er svært usikkert. Disse tre er alle store utviklingsprosjekter som krever årsverk og investeringsmidler.

Det er viktig at Forskningsrådet setter av nok midler til å drive videre utvikling av organisasjonen inkludert digitalisering og automatisering av arbeidsprosessene våre i tilskuddsforvaltningen. Vi må også ha midler til å opprettholde et kvalitetsnivå der vi oppleves som en god arbeidsgiver. Å legge ned driftskostnadene til et minimum går fint an å gjøre et par år ifm omstillingen, men må på lengre sikt balanseres mot fortsatt å kunne levere godt på samfunnsoppdraget og det å være en attraktiv arbeidsplass.

Hvilke tiltak er vi i gang med

En prosjektgruppe i Forskningsrådet har jobbet med å detaljere og prioritere de mulige tiltakene vi la frem for KD i sommer. I denne sammenheng er det viktig å si at noe av dette arbeidet var allerede igangsatt på eget initiativ da bestillingen fra KD kom. Hovedledelsen, sammen med en representant for fagforeninger, er styringsgruppe for prosjektgruppen.

Tiltakene vi legger opp til å iverksette vil i stor grad endre på hvordan vi produserer våre tjenester og prioriterer mellom disse. Vi forventer at tiltakene vil ha stor effekt på årsverksbehovet og ta dette ned. Forskningsrådet har lang tradisjon for å jobbe med inkrementelle prosessendringer gjennom kontinuerlig forbedring. Nå gjør vi større radikale grep der vi redefinerer prosessene/produkter.

Kort om tiltakene vi oversendte til KD og som nå utredes videre:

- **Ny digital løsning.** Dagens digitale løsninger for investeringsvirksomheten er egenutviklet, og er blitt teknologisk og funksjonelt akterutseilt. Vi er godt i gang med å erstatte med ny løsning. Ny digital støtte skal bidra til at vi utnytter de mulighetene som ligger i ny teknologi og datafangst for en mest mulig innsiktsdrevet og effektiv virksomhet. Det er estimert større gevinster ved dette skiftet, hovedsakelig årsverk, men også driftsutgifter når gammel løsning fases ut i 2026. Vi replanlegger noe nå for å se om vi kan hente ut enkelte gevinster noe tidligere.
- **Gjennomgang av virkemidlene, inkludert redusere antall søknader og forenkle søknadsbehandlingen.** Vi tar utgangspunkt i arbeidet som er gjort i et prosjekt for å utvikle virkemidlene våre for å redusere ressursbruk både hos søkere og i saksbehandlingen. I tillegg ser vi på

hvordan vi kan forenkle saksbehandlingen ved å redesigne våre egne arbeidsprosesser

- **Forenkling av prosjektoppfølgningen.** Vi bruker mange årsverk på bred og generisk oppfølging og kontroll av tilskuddene som gis. Vi ser nå på en mer differensiert og mindre ressurskrevende måte å følge opp prosjektene inkludert risikojustert oppfølging, stikkprøvekontroller mm. Her er gevinster årsverk.
- **Endre og forenkle rådgivingen.** Det ligger et potensiale for innsparing i det å redusere aktivitet for fagdialog og rettet rådgiving mot departementer. Det samme gjelder internasjonalt arbeid. Dette har selvsagt konsekvenser for departementene, noe vi også har redegjort for i vårt svarbrev. For å realisere større, varige kutt i ressursbruken, vil det innføres strenge og formaliserte regler for dialog mellom Forskningsrådet og departementene. Videre må det følge ressurser ved nye oppdrag og det må praktiseres av alle departementer. Her er gevinster både årsverk, men også noe på kjøp av varer og tjenester eksempelvis kunnskapsgrunnlag.
- **Endre dialogvirksomheten, visuell profil og nettstruktur.** Vi har lagt om vår visuelle profil. I tillegg vurderes standardisering av arrangementer og standardisering og redusere antall nettsider som vi vedlikeholder. Besparelsene vil komme både i form av redusert innkjøp av tjenester og årsverk.
- **Framleie av lokaler.** Etter Korona-pandemien har Forskningsrådet innført hybrid arbeidshverdag, noe som tilsier lavere tilstedeværelse på kontoret for våre ansatte. Vi har allerede leid ut deler av våre lokaler og har nå lagt ut et større antall kvadratmeter i markedet i håp om å kunne redusere kostnader vi har til husleie. Vår avtale på Lysaker løpet ut først i 2029.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser (kort)

Risiko vil bli vurdert ved hvert tiltak og totalt for alle tiltak.

På overordnet nivå:

Balansen mellom nedgang i årsverk gjennom styrt nedbemanning-turnover. Dette må ses opp mot finansiering idet vi har ettårsfinansiering i staten.

Mister kritisk kompetanse. Idet dette ble presentert på allmøte løper denne risikoen og derfor bør prosessen ikke ta for lang tid. Vi vil forsøke å minimere usikkerhet til medarbeidere der vi kan.

Forberedelse / prosess (kort)

Saken ble muntlig presentert for styret den 6.oktober 2022, samme dag som forslag til statsbudsjett ble lagt frem. Deler av saken er også blitt presentert på allmøte samme dag.

Videre saksgang (kort)

- Prognose 2022. Normalt skulle disse vært ferdig på denne tiden av året, men pga innføring av ny organisering pr 1. september så har dette tatt noe mer tid. Slik det tegner til nå, vil det være et mindre underforbruk. Underforbruket (administrativ avsetning) vil være engangsmidler som bidrar inn å finansiere 2023.

- Kostnadsanalyser (kjøp av varer og tjenester). Det jobbes med å identifisere først og fremst varige besparelser, men også midlertidige for å kunne finansiere 2023 slik at vi ikke går inn i 2024 med for stort overforbruk/gjeld. Risiko for overforbruk er klart til stede siden alle tiltakene ikke har helårseffekt. Spesielt gjelder dette ved reduksjon av årsverk.
- Med utgangspunkt i de identifiserte besparelser totalt sett utarbeides det en fordeling av virksomhetsbudsjettet for 2023 med risikoanalyse
- Styret får forelagt en ny styresak for endelig beslutning om omstilling med nedbemanning når omfanget er avklart.

En tentativ og meget stram fremdriftsplan:

- Oktober/november: Forberedelsesfase hvor det utredes grunnlag for omstilling og planlegging av prosessen.
- November/desember: Utarbeide bemanning og kompetanseplaner, kartleggingssamtaler mm.
- Desember/januar: implementering, innbemanning og oppfølging av overtallige

I alle deler av prosessen jobbes det nært med fagforeninger. Omstillingen skal følge de formelle kravene som er knyttet til styrt nedbemanning. Som nevnt så er en representant fra fagforeninger også med i styringsgruppen for prosjektet.

Vi er i gang med en detaljert kommunikasjonsplan for alle faser i arbeidet med omstillingen. Medarbeidere og fagforeninger er allerede informert om situasjonen.

Forslag til vedtak

Styret ber administrasjonen om å begynne arbeidet med å forberede omstilling med styrt nedbemanning